

Toimiala- ja työnantajaliitto

LVI-TU 2016

LVI-alan

palveleva asiantuntija

LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ry on LVI-asennusalan toimiala- ja työnantajajärjestö sekä palveleva asiantuntija. Se edistää jäsenyritystensä liiketoimintamahdollisuuksia ja valvoo niiden etuja työmarkkinakysymyksissä, sekä kehittää talotekniikka-alaa.

Jäsenpalvelut

Vuonna 2016 liitolla oli 272 jäsenyritystä: uusia jäseniä tuli 12. Jäsenyritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli yli miljardi euroa ja ne työllistivät reilut 6 000 ammattilaista.

Liiton tärkeimpiä palveluita ovat laki- ja työehtosopimusasioiden neuvonta ja koulutus sekä viestintä. Liitto järjesti kolme yleistä ja viisi yritys kohtaista TES- ja työsuhde-, palkkalaskenta- sekä urakkahinnoittelukoulutusta. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä noin 170 henkilöä.

Jäsenyritysten riitojen ja erimielisyyksien ratkaisemiseksi liitto kävi muutamia sovintoneuvotteluita, ja sai ratkaistua käsitellyt asiat pääosin ilman oikeudenkäyntiä. Työtuomioistuimessa ratkaistiin yksi TES-tulkintaerimielisyys.

Vuonna 2016 liitto toimitti 62 jäsentiedotetta ja kolme Strategiauutista sekä kaksi Talousextraa. Jäsensivuilla vieraili keskimäärin 70 käyttäjää kuukausittain.

Henkilöstö

Liiton toimistossa työskentelevät toimitusjohtaja Jari Syrjälä, viestintäasiantuntija Pipsa Hiltunen, lakimies Pia Kilpeläinen, erityisasiantuntija Juha-Ville Mäkinen, toimistonhoitaja Johanna Ström sekä toimialapäällikkö Arvo Ylönen.

Hallituksen ja johtokunnan puheenjohtajana toimi LVI-Aitta Oy:n toimitusjohtaja Ville Hälinen ja varapuheenjohtajana toimitusjohtaja Heikki Pesu Are Oy:stä.

Hallituksen, johtokunnan sekä valiokuntien jäsenten yhteystiedot löytyvät kotisivuilta lvi-tu.fi.

Takana on poikkeuksellinen vuosi

Vuosi 2016 jää historiaan poikkeuksellisena vuotena. Harva uskoi Britannian eroon EU:sta tai Donald Trumpin valintaan USA:n presidentiksi, puhumattakaan niiden positiivisista vaikutuksista osakemarkkinoihin ja kansainväliseen talouteen.

Vuoden aikana liittoa ja sen toimintaa sekä taloteknistä edunvalvontaa vietiin monin tavoin ja toimenpitein kohti strategisia päämääriä. Vuoden 2016 toiminnan painopisteet olivat taloteknisen urakoinnin aseman parantaminen, energiatehokkuus ja uudet energiaratkaisut sekä jäsenyhteistyö.

Liiton toiminnalle asetetut tavoitteet saavutettiin hyvin. Luottamusmiesshallinnossa ja liiton toimistossa oli vahva pitkäjänteisen tekemisen meininki. Taloudellinen tulos oli selvästi budjetoitua parempi.

Toimintavuoden suurin yllätys syntyi työmarkkinoilla. Rakennusliiton ilmoitettua keväällä, että se ei lähde neuvottelemaan kilpailukyky sopimuksesta, työnantajat valmistautuivat normaaliaikataulun mukaiseen neuvottelukierrokseen vuoden 2017 alkupuolella. Parhaaseen rapuaikaan Rakennusteollisuus RT ja Rakennusliitto ilmoittivat, että ne ovat neuvotelleet ratkaisun, jolla työntekijöiden työehtosopimuksia jatketaan helmikuun 2018 loppuun.

Talotekniset modernisoinnit pitivät LVI-asennuksen volyyymiä yllä vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Uudistuotannon vauhdittuminen alkoi näkyä kesällä ensin lisääntyneinä tarjouspyyntöinä ja syksyllä tilauksina. Talotekniikassa korjausrakentamisen tilanne pysyi koko vuoden kuitenkin uudisrakennusta parempana. Yritysten täystyöllistävä tilauskanta oli hieman pitkän ajan keskiarvoa alhaisempi. Työllisyystilanne oli keskimäärin hyvä, mutta alueelliset erot huomattavia.

Näyttää siltä, että vaiherikkaan vuoden jälkeenkin epävarmuus ja epäselvyys tulevasta jatkuvat. Suurimmat riskit orastavalle talouskasvulle tulevat Suomen ulkopuolelta: presidentti Trumpin politiikka, monissa Euroopan maissa pidettävät vaalit, Euroopan rahoitusjärjestelmän ja pankkisektorin ongelmat sekä talouskasvun hyytyminen. Ja viime vuoden tapaan maisemaan ilmaantuu ennakoimattomia tekijöitä.

Toimiala-asiat

Rakentamisen rytminvaihdos näkyi verkkaisesti LVI-asennuksessa. Suomen talous kiihtyi ennakoitua suurempaan 1,4 prosentin kasvuun. Rakentaminen toimi vahvana kasvun veturina, ja rakentamisen moottorina oli uudistuotanto.

Uudisrakentaminen kasvoi 9,1 % ja korjausrakentaminen 3 %. Tuotannon painottuminen erityisesti pieniin kerrostaloasuntoihin kasvatti LVI-töiden osuutta. LVI-asennuksen markkina kasvoi 5,1 % lähes 3,4 miljardiin euroon. Putkitöiden osuus oli 2,6 miljardia euroa ja ilmanvaihdon 650 miljoonaa euroa.

Rakentamisen käänne parempaan alkoi näkyä LVI-urakoinnissa alkuvuonna 2016. Piristynyt kysyntä tuntui täydellä voimallaan pääkaupunkiseudulla ja kasvukaupungeissa, mutta muualla oli tavanomaisen hiljaista. Ketjun häntäpäässä tulevaan talotekniikkaan vahvistunut uudistuotanto ei vielä näkynyt, eikä syrjäseuduilla voitu todeta kysynnän elpymistä. Suuret alue-erot näkyivät mm. lievänä kapasiteettipulana pääkaupunkiseudulla tarjouslaskennan ja työnjohdon ollessa ylityöllistettyjä.

Strategian 2016–2018 toimeenpano

LVI-asennuksen toimialastrategian tehtävä on muodostaa yhteinen kokonaiskuva toimialan nykytilasta ja tulevaisuudesta. Strategia tarjoaa jäsenyrityksille näkemyksiä siitä, miten LVI-urakointiyritys voi löytää uusia mahdollisuuksia ja keinoja menestyä muuttuvassa toimintaympäristössä. Vuoden 2016 painopisteet olivat taloteknisen urakoinnin aseman parantaminen, energiatehokkuus ja uudet energiaratkaisut sekä jäsenyhteistyö.

Strategia vietiin käytännön tekemiseksi jäsenille jaetuissa strategiaoppaassa ja työkirjassa. Lisäksi vuoden aikana julkaistiin kolme Strategia-uutista, joissa jäseniä rohkaistiin yrityskohtaiseen strategiatyöhön. Liiton strategian ja toiminnan keihäänkärjet perustuvat toimialastrategiaan.

Energiatehokkuus

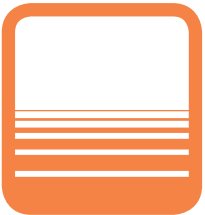
Lähes nollaenergialait ja -asetukset tulevat voimaan 1.1.2018 jälkeen anottuihin rakennuslupiin. Toimintavuoden aikana uudisrakentamisen lähes nollaenergiainsäädäntö oli valmistelussa: liitto antoi yhdessä muiden LVI-alan järjestöjen kanssa lausunnot ympäristöministeriön asetusaineistoon. Liitto osallistui myös asetusta täydentävän opasaineiston toteuttamiseen.

Taloteknisen urakoinnin aseman parantaminen

Uudenlaiset kumppanuus- ja yhteistyömallit sekä talotekniikkaurakoitsijoiden sysääminen aliurakoitsijaksi kasvattavat tarvetta nostaa talotekniikkatoimijoiden asemaa rakennusurakoitsijoiden rinnalle ja suoraan sopimussuhteeseen tilaajiin.

Teknisten Urakoitsijoiden neuvottelukunta, TUN, johon kuuluvat LVI-TU:n lisäksi Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL sekä Sähkötekniset työnantajat STTA, toimi koordinaattorina taloteknisen yhteistyön kehittämiseksi. TUN toteutti mm. selvitykset eri urakkamuotojen käytöstä ja määritelmistä, digitalisaatiosta sekä tarjouskilpailujen laatukriteereistä. Lokakuussa seminaarissa ideoitiin konkreettisia toimenpiteitä ja aikajanaa tuleville vuosille.

Vaikuttaminen

Liitto seurasi tiiviisti suunnitteilla olevia lakimuutoksia ja työskenteli sen eteen, että suunnitellut muutokset mahdollistavat jäsenyritysten järkevän toiminnan. Liitolla oli edustukset useissa kiinteistö- ja rakennusklusterin elimissä. Lisäksi LVI-TU antoi kuusi lausuntoa, joista suurin osa yhteislausuntoja alan liittojen kanssa.

Rakentamismääräyskokoelma korvautuu uusilla asetuksilla. LVI-TU osallistui päivitystyöhön LVI-alan osalta. Lisäksi liitto osallistui Talotekniikka-RYL:n päivitystyöhön eri työryhmissä.

LVI-TU työskenteli lakiasioihin liittyvissä työryhmissä: Rakennusteollisuus RT:n työmarkkina-ryhmä, RT:n ja Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n työ- ja elinkeinopolitiikkaan liittyvät juristiryhmät, Allianssisopimusehtojen valmisteluun liittyvä taustaryhmä sekä LVI-TU:n, Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL:n ja Talonrakennusteollisuuden yhteinen työryhmä tarjousten laatukriteerien kehittämiseksi ja Suomen Yrittäjien työmarkkinavaliokunta.

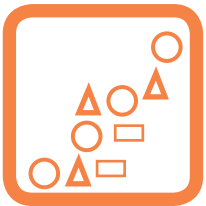

Viestintä

Liiton henkilöstö julkaisi vakiokolumnia KITA-lehdessä sekä teki vieraskynäkirjoituksia ja toimi asiantuntijana mm. putkiremonttiin liittyvissä artikkeleissa sekä radio- ja televisiojutuissa. Liitto julkaisi 18 tiedotetta ja sen kotisivuilla vieraili kuukausittain keskimäärin 1 600 käyttäjää. Lisäksi liiton ja sen henkilöstön aktiivisuus sosiaalisen median käytössä kasvoi merkittävästi.

Liitto päivitti viestintästrategiansa ja yleisesitteensä vastaamaan LVI-asennuksen toimialastrategiaa 2016 –2018. Lisäksi julkaistiin LVI-TU 2015 -vuosikertomus ja viisi sidosryhmäkirjettä. LVI-TU on yhteistyökumppanina Y-Studioissa, joka tuottaa liiketoimintaan ja yrittäjyyteen liittyvää sisältöä.

LVI-TU järjesti FinnBuild-messujen yhteydessä LVI-Treffit, joille osallistui liki 200 LVI- ja talotekniikka-alan ammattilaista.

Osaamisen varmistaminen

LVI-TU kävi alan ammattikorkeakouluissa kertomassa opiskelijoille ja opettajille LVI-asennusalan työmahdollisuuksista, kannusti opiskelijoita hakeutumaan alalle harjoitteluun sekä edisti yritysten ja oppilaitosten välistä keskustelua.

Liitolla oli edustukset LVI-asennusalan tutkintotoimikunnissa sekä rakennuksen ja talotekniikan koulutustoimikunnassa, ja siten se osallistui tutkintojen kehitystyöhön.

Kansainvälinen yhteistyö

Pohjoismaisten LVI-liittojen yhteistyöelin Nordisk Styrgrupp (NSG) kokoontui kahdesti.

Brüsselissä sijaitsevan LVI- ja talotekniisiä urakoitsijoita Euroopan tasolla edustavan GCP Europen toimesta edistettiin alan lainsäädäntöä ja energiatehokkuutta koskevia kysymyksiä.

Työmarkkinat ja edunvalvonta

Liitto edistää jäsenyritystensä ja talotekniikka-alan toimintamahdollisuuksia. Se on vahvasti mukana yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa: LVI-TU vaikutti yhdessä Rakennusteollisuus RT:n kanssa lainsäädäntöön mm. erilaisilla lausunnoilla.

Työntekijöiden työehtosopimus

Liitto neuvotteli työntekijöiden työehtosopimuksesta Rakennusliiton kanssa syksyllä 2016 Rakennusteollisuus RT:n ja Rakennusliiton neuvottelutuloksen pohjalta. Uudeksi työehtosopimuskaudeksi sovittiin 1.3.2017–28.2.2018. Työehtosopimus ei sisällä palkankorotuksia. Siinä sovittiin ns. kuuden euron työkokeilijoiden palkkaamisesta sekä tuottavaa ja kannustavaa palkkausta koskevasta paikallisesta sopimisesta ja työryhmän perustamisesta korttimaailman yksinkertaistamiseksi.

Vuonna 2016 liitto jatkoi työskentelyä putkiasennuksen, ilmastointiasennuksen ja sprinkleriasennuksen hinnoitteluun liittyvissä työryhmissä. LVI-huolton työryhmä neuvotteli erillisen mallin huoltoasentajien palkkausta ja työaikajoustoja varten. Sopimuksen mukaista mallia päätettiin kokeilla kolmessa jäsenyrityksessä vuoden 2017 aikana paikallisesti sopimalla.

Toimihenkilöiden työehtosopimus

Liitto neuvotteli toimihenkilöiden työehtosopimuksesta Palvelualojen työnantajat Paltan, Ammattiliitto Pron ja Sähkötekniset työnantajat STTA:n kanssa kilpailukyky sopimuksen mukaisesti. Uuden työehtosopimuksen mukaan toimihenkilöiden työaika pidennetään paikallisesti sovittavalla tavalla 24 tuntia vuodessa. Työehtosopimus ei sisällä palkankorotusta. Sopimus on voimassa 1.2.2017–31.1.2018.

Työehtosopimuksessa sovittiin perustettavaksi työaikapankin käyttöönottoa ja ohjeistusta tukeva ja paikallista sopimista kehittävä työryhmä. Sopimuskaudella sovittiin aloitettavaksi työehtosopimuksen revisiotyö.

Toimihenkilöiden palkkausjärjestelmä -työryhmä jatkoi työtään toimihenkilöiden palkkausjärjestelmien käyttöönoton edistämiseksi yrityksissä.

Liki **300** jäsenyritystä.
Liikevaihto yli **miljardi** euroa.
6 000 ammattilaista.

Jäsenemme tunnetaan
talotekniikan asiantuntijoina ja
palveluratkaisijoina.

LVI-alan aktiivinen **toimija** ja **kehittäjä**.
Vaikutamme alan lainsäädäntöön sekä
elinkeino- ja koulutuspolitiikkaan.

Jäsenyritysten käytettävissä on ammattitaitoinen
neuvonta- ja koulutuspalvelumme.
LVI-asennusyritysten **edunvalvoja** työmarkkinakysymyksissä.

lvi-tu.fi